Karatasi ya ukweli

Malalamiko chini ya Sheria ya Ubaguzi wa Rangi

Sheria ya Ubaguzi wa Rangi ni nini?

Sheria ya Ubaguzi wa Rangi Act 1975 (Cth) (RDA) inafanya ili ni kinyume cha kisheria kukutendea bila haki kwa sababu ya mbari wako, rangi, ukoo, asili ya kitaifa au kabila au hali yako ya wahamiaji.

Inafanya pia uchuki wa rangi ni kinyume cha sheria.

Sheria hiyo inaweza kutumika lini?

Unaweza kutumia RDA kupata utendaji wa haki katika maeneo mengi ya maisha ya umma:

- **Ajira** – kupata kazi, masharti na hali ya kazi, mafunzo, ukuaji, kufukuzwa kazini.
- **Elimu** – kujiandikisha au kusoma kwa shule ya kibinafsi au umma, chuo au chuo kikuu.
- **Malazi** – kukodisha au kununua nyumba au gorofa.
- **Kupata au kutumia huduma –** kama benki au bima, huduma zinazotolewa na idara za serikali, huduma za usafiri au mawasiliano ya simu, huduma za kitaalam kama zile zinazotolewa na wanasheria, madaktari au fundi, huduma zinazotolewa na mikahawa, maduka au kumbi za burudani.
- **Kupata mahali pa umma** – kama bustani, ofisi za serikali, mikahawa, hoteli au vituo vya ununuzi.

Ubaguzi wa rangi ni nini?

Ubaguzi wa rangi hutokea wakati mtu hutendewa vibaya kuliko mtu mwingine katika hali kama hiyo kwa sababu ya mbari, rangi, ukoo, asili ya kitaifa au ya kabila au hali ya wahamiaji. Kwa mfano, itakuwa 'ubaguzi wa moja kwa moja' ikiwa wakala wa mali isiyohamishika anakataa kukodisha nyumba kwa mtu kwa sababu ya asili yake ya rangi au rangi ya ngozi.

Ubaguzi wa rangi pia hufanyika wakati kuna sheria au sera ambayo ni sawa kwa kila mtu lakini ina athari isiyofaa kwa watu wa mbari fulani, rangi, ukoo, asili ya kitaifa au kabila au hali ya wahamiaji. Hii inaitwa 'ubaguzi usio moja kwa moja'. Kwa mfano, inaweza kuwa ubaguzi usio moja kwa moja ikiwa kampuni inasema wafanyakazi wanapaswa kuacha kuvaa kofia au vazi nyingine ya kichwa kazini, kwani hii inaweza kuwa na athari isiyofaa kwa watu kutoka kwa asili fulani ya rangi/kabila.

Chuki za rangi ni nini?

Ni kinyume cha sheria kufanya kitu kwa umma kwas kutegemeza mbari, rangi, asili ya kitaifa au kabila ya mtu au kikundi cha watu ambacho kinaweza **kukera, kutukana, kuaibisha au kutisha.**

Mfano wa chuki za rangi zinaweza kujumuisha kwa rangi:

- vifaa vyenye kukera kwenye tovuti, pamoja na vikao vya elektronik, blogi, tovuti za mitandao ya kijamii na tovuti za kushiriki video
- maoni au picha yanayokera katika machapisho kama magazeti, au vipeperushi
- hotuba zenye kukera katika mkutano wa hadhara
- maoni ya matusi mahali pa umma, kama dukani, mahali pa kazi, mbuga, kwa usafiri wa umma au shuleni
- maoni matusi katika matukio ya michezo na wachezaji, watazamaji, makocha au viongozi.

Je! Ni lini tabia ya kukera inayotegemea rangi sio kinyume ya sheria?

RDA inakusudia kusawazisha haki ya kuwasiliana kwa uhuru ('uhuru wa kuongea') na haki ya kuishi bila chuki za rangi. RDA inasema mambo yafuatayo hayako kinyume na sheria ikiwa "**yamefanywa kwa sababu nzuri na kwa imani nzuri"** katika:

- **kazi au maonyesho ya kisanii** - kwa mfano, maonyesho ambayo mitazamo ya kukera inaonyeshwa na mhusika.
- **taarifa, uchapishaji, majadiliano au mjadala uliofanywa kwa madhumuni ya kitaaluma au ya kisayansi** - kwa mfano, kuzungumza na kujadili sera ya umma kama uhamiaji, tamaduni nyingi au hatua maalum kwa vikundi fulani.
- **kutoa ripoti sahihi ya haki juu ya suala la masilahi ya umma** - kwa mfano, ripoti ya haki katika gazeti kuhusu mwenendo mbaya wa rangi.
- **kutoa maoni ya haki**, ikiwa maoni yanatokea imani ya kweli ya mtu.

Je! Naweza kufanya nini ikiwa nitapata ubaguzi au chuki ya rangi?

Unaweza labda kutaka kuizungumza moja kwa moja na mtu au watu wanaohusika.

Ikiwa hii haitaitatua, au haujisikii vizuri kufanya hivi, unaweza kulalamika kwa Tume ya Haki za Binadamu ya Australia. Unaweza pia kuwa na mtu kama mwanasheria, mtetesi au chama cha wafanyakazi kulalamika kwa niaba yako.

Hakuna gharama chochote kulalamika kwa Tume.

Malalamiko yako yanahitaji kuwa kwa maandishi. Tume ina fomu ya malalamiko ambayo unaweza kujaza na kutupeleka kwa posta au faksi kwetu au unaweza kuweka malalamiko mtandaoni kwenye tovuti yetu. Ikiwa hauwezi kuweka malalamiko yako kwa maandishi, tunaweza kukusaidia.

Ili malalamiko yako iwe halali inapaswa kuwa na hoja kuwa matukio unayotaka kulalamika ni ubaguzi usio halali na unapaswa kupa maelezo ya kutosha juu ya hoja yako ikiwa ni pamoja na kile kilichotokea, lini na wapi kilitokea na ni nani aliyehusika.

Malalamiko yanaweza kufanywa kwa lugha yoyote. Ikiwa unahitaji mtafsiri au mkalimani, tunaweza kupanga hii.

Ni wapi naweza kupata habari zaidi?

Habari za mawasiliano ya Tume ya Haki za Binadamu ya Australia ni:

Simu
Huduma ya Habari ya Kitaifa: 1300 656 419 au (02) 9284 9888
TTY: 1800 620 241 (bila malipo)
Feksi: (02) 9284 9611

Posta

GPO Box 5218
Sydney NSW 2001

Mtandaoni
Baruapepe: infoservice@humanrights.gov.au
Tovuti: www.humanrights.gov.au

Unaweza kutoa malalamiko mtandaoni
www.humanrights.gov.au/complaints_information/online_form/index.html.

Ikiwa wewe ni kiziwi au una shida ya kusikia unaweza kuwasiliana nasi kwa TTY kwenye 1800 620 241. Ukihitaji mkalimani wa Auslan, tunaweza kupanga hii.

Ikiwa wewe ni kipofu au una shida ya kuona, tunaweza kutoa habari kwa njia mbadala kwa ombi.

Mahali pengine pa mawasiliano kwa malalamiko ya chuki za rangi

Ikiwa unajali hadithi zinazokera za vyombo vya habari, matangazo au matangazo ya mtandaoni inayokera, unaweza kulalamika kwa Mamlaka ya Mawasiliano na Media ya Australia (ACMA); Bodi ya Viwango vya Kutangaza kwa matangazo; au Baraza la Wanahabari la Australia kwa hadithi za gazeti. Unaweza pia kulalamika kwa Mhariri au Meneja wa shirika la vyomba vya habari.

Ikiwa una wasiwasi juu ya tabia ya kukera na majirani, unaweza kuwasiliana na Kituo cha Haki cha Jamii kusaidia kutatua shida, au Idara ya Makazi ikiwa unaishi katika makazi ya umma.

Ikiwa unatishiwa kwa dhuluma au kushambuliwa vikali nenda kwa polisi.

Ushauri wa kisheria cha jumla

Ikiwa unafikiria kutoa malalamiko, unaweza kutaka kupata ushauri wa kisheria au wasiliana na chama chako cha wafanyakazi. Huduma za kisheria za jamii zinaweza kutoa ushauri wa bure kuhusu ubaguzi na unyanyasaji. Habari za mawasiliano ya kituo cha kisheria cha jamii cha karibu kwako yanaweza kupatikana kwa www.naclc.org.au/directory.

Kanusho: Habari kwenye karatasi hii ya ukweli inakusudiwa tu kama mwongozo. Sio mbadala wa ushauri wa kisheria.